

Jyväskylän seudun luonnonsuojeluyhdistys ry

Jäsenkirje syksy 2010

Ennätyksellisen lämmin ja paikoin kuiva kesä on kääntynyt alkusyksyksi. Onkin aika luoda katsaus tulevaan toimintaan.

Luonnonsuojeluyhdistyksen toimintaan kuuluu seurata toiminta-alueensa maankäyttöä ja kaavoitusta. Tällä alalla koetamme olla entistä enemmän mukana ja osallisena aktiivisesti ottaa kantaa suunnitelmiin jo mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Tämä kesän aikana on Äijälänrannan eli Rauhanniemen kavasuunnitelmat olleet ajankohtaisia. Olemme jättäneet lausunnon yhdessä Luonto-Liiton Keski-Suomen piirin ja Keski-Suomen Lintutieteellisen yhdistyksen kanssa ja esitämme, että alueen rantojen luontoarvojen säilyminen tulisi turvata suojelumerkinnällä. Maakunnan tasolla ollaan laatimassa neljättä vaihemaakuntakaavaa. Tähänkin olemme jättämässä lausuntoa, kantanamme on vastustaa vähittäiskaupan suuryksiköiden lisäämistä ja edistää eritasoisten luonnonrauhaisten alueiden merkitsemistä maakuntakaavaan.

Jyslyn hallitus suunnittelee ja ohjaa yhdistyksen toimintaa ja on käytännössä myös toiminnan toteuttaja. Jotta yhdistyksen toiminta säilyy vireänä, onkin hyvä saada hallitukseen vaihtuvuutta. Jos siis olet kiinnostunut aktiivisemmasta osallistumisesta yhdistyksen toimintaan, ota yhteyttä! Hallitustyöskentely ei vaadi erityisasiantuntemusta eikä kohtuutonta ajankäyttöä, kokouksia on noin kerran kuukaudessa.

Syksyn toiminnan aloittaa Sieniseururan kanssa järjestettävä sieniretki, jonne kannattaakin heti ilmoittautua. LUMO- teemavuoteen liittyen SLL järjestää geologisen monimuotoisuuden teemapäivän. Tähän liittyen tutustumme Hitonhaudan rotkovajoamaan Laukaalla. Lisätietoja tästä teemasta löytyy SLL:n sivuilta www.sll.fi/geo. LUMO- teemavuoden merkeissä on luvassa myös erittäin mielenkiintoisia luentoja, jotka järjestämme yhdessä Korpilahden luonnonsuojeluyhdistyksen ja SLL:n Keski-Suomen piirin kanssa.

Jos haluat jäsentiedotteen ja ajankohtaista tietoa tapahtumista sähköpostiisi paperipostin sijaan, ole hyvä ja ilmoita sähköpostiosoitteesi osoitteeseen [silja.pari\(at\)iki.fi](mailto:silja.pari(at)iki.fi). Osoitteenmuutokset sekä yhdistyksen muutokset hoidetaan Luonnonsuojeluliiton keskustoimistossa, kätevimmin netissä www.sll.fi/yhteystiedot.

Yhdistyksen käytössä on kaksi sähköpostilistaa, Raita-lista 'yleisille' asioille ja Leinikki-lista erityisesti kasvasioista kiinnostuneille. Listat voivat toimia paitsi tiedotuksessa myös keskustelukanavina. Listoille liittyminen tapahtuu netissä, seuraavan linkin osoittamalla sivulla pääsee liittymään Raita-listalle, ja muuttamalla raita-sanalla tilalle leinikki-sanalla, pääsee Leinikki-listan ylläpitosivulle <http://lists.jyu.fi/mailman/listinfo/raita>.

Matkaterveiset Marinmaalta (huomaa myös kuvailta 6.10. 2010!)

Jyslyn matka Vuori-Mariin 17.-22.6.2010

Lähes 30 uteliasta Jyslyn reissuajaa käveli Marin tasavallan rajan yli perjantaina 18.6. Raja kuului perinteiden mukaan ylittää kävellen. Vastassamme olivat marilaiset Irina ja Gennadi, jotka toivottivat meidät tervetulleiksi tarjoilemalla piirakkaa ja ryyppyä.

Tätä ennen olimme matkanneet jo yli vuorokauden ajan, ei sentään kävellen vaan bussilla, junalla ja taas bussilla. Kaukana kotoa oltiin; taakse jäivät Pietari, Moskova ja Nizhni Novgorod.

Majoituimme vuorimarilaisessa kylässä perheisiin kahden-neljän hengen ryhmissä. Puiset marilaistalot

toivat mieleen karjalaiset ja venäläiset talot koristeltuine ikkunoineen. Pääsimme saunomaan, syömään runsasta illallista ja tutustumaan kyläläisten elämään. Perheissä on vähintäänkin koiria, kissoja ja kanoja, usein myös lemmiä. Kanat ja kukot kuljeskelivat vapaina kylän raitilla. Pihapiirissä viljellään kasviksia, marjoja ja hedelmiä. Monessa pihassa kasvaa myös viiniköynnös.

Seuraavana päivänä saimme opastusta historiallisessa Aktusolan kylässä. Korkealle kohoavilta valleilta bongailimme aromurmeleita, joille on perustettu suojelualue. Ajoimme piknikille Volgan rantavallille, ja meille tarjoiltiin yöllä pyydettyä Volgan kalaa, leipää, kurkkuja ja tomaatteja ja tietenkin vodkaa. Kuulimme marilaista kansanmusiikkia, jota esitti perinteisiä kanteleita soittava ryhmä laulusolisteineen. Mukana ollut hanuristi innosti koko porukkamme laulamaan ja tanssimaan.

Kävimme vieraisilla puutarhuri, agronomi Sofron Nekrasovin (79 v.) kotona ja puutarhassa. Isäntä tarjoili omakekoista omenaviiniä ja erityisen terveellistä mehiläiskittivahaa (propolista). Sofron läksi mukaamme näköalapaikalle, josta avautui huikea näkymä alas Volgalle. Hän näytti alhaalta veden alle jääneen kotikylänsä. Volgalla on useita patoja ja voimalaitoksia, jotka ovat hukuttaneet marilaisten kyliä. Veden pinta on noussut 1970-luvulta lähtien 6-8 metriä, ja nyt marilaisia uhkaa vielä veden pinnan nousu viidellä metrillä.

Ajelimme läpi vehmaiden, suurien peltojen. Kiviä ei näkynyt missään vaan hiekkaisia mäkiä, kumpuja ja peltolakeuksia. Pelloilla viljellään enimmäkseen kaalia mutta myös perunaa ja viljaa. Peltoalueita reunustavat lehtipuuryhmät. Koivuja kasvaa paljon, se on marilaisten pyhä puu. ”Kasvitieteilijäryhmämme” tunnisti myös monia meille erikoisia kasveja, muun muassa sinisenä tienvierillä kukkivan sikurin.

Mustavariuksien, naakkojen ja harakoiden ohella näimme matkalla paljon haarahaukkoja. Myös merikotka, harmaahaikaroita ja lokkeja bongattiin. Pienemmistä lintulajeista jäivät mieleeni kuusitiainen, varpunen, pikkuvarpunen, punavarpunen, västäräkki, lehtokerttu, ja mustaleppälintu.

Illaksi tulimme Vuori-Marin pääkaupunkiin Tsikmään eli Kosmodemjanskiin, missä majoituimme hotellissa. Tiiviin päivän päätteeksi saimme vielä hauskan teatteriesityksen maailman ainoassa marinkielisessä teatterissa.

Seuraavana päivänä tutustuimme ulkoilmamuseoon, jonka perunamaalla ihmettelimme elinvoimaista koloradonkuoriaiskantaa. Kävimme myös kauppiasmuseossa ja kirkossa. Iltapäivällä oli ohjelmassa yksi matkan kohokohtia: laivamatka Volgalla. Seilasimme vain meille varatulla pienellä aluksella mitä upeimmassa kesäsäässä aurinkoisella ja tyynellä joella kolmisen tuntia Marinmaalta Tsuvassian tasavaltaan. Leveimmillään joki on yli 20-kilometrinen.

Tulimme maihin Tseboksariin ja astuimme Moskovon yöjunaan Kanasissa. Maanantaina saimme olla turisteina vielä helteisessä Moskovassa ja ihmetellä mm. Punaisen torin maisemia. Sitten yöjunalla Pietariin ja tiistaina vielä Pietarissa kaupunkikierto ja käynti Pietarin kirkossa ennen bussimatkaa Suomeen.

Matkamme järjestäjänä ja asiantuntevana oppaana toimi vepsäläissyntyinen Leo Baskin, matkatoimisto Ugrimatkojen omistaja. Saksassa asuva Leo on erikoistunut suomalais-ugrialaisten kansojen kieliin ja kulttuurihistoriaan. Saimme kuulla seikkaperäisesti, miten venäläishallinto alistaa pientä (n. 540 000 puhuu maria) marikansaa.

Ritva Kupari

SYKSYN TOIMINTAKALENTERI:

Tiedotamme nyt ilmoitetuista ja uusista tapahtumista myös www.sll.fi/keski-suomi/jyvaskyla ja Keski-suomalaisen tapahtumapalstalla.

la 18.9. **Sieniretki** sienitilanteen mukaan sovittavaan kohteeseen. Lähtö kimpakyydein Harjukadun tilausajolaiturista klo 10, paluu riippunee saaliista ja innostuksesta. Ilmoittautumiset viikkoa ennen Sieniseururan jäsenihteerille Pirjo Ritvaselle puhelinnumeroon 040-7087854. Ilmoita siis tarvitsetko voitko tarjota kyytiä. Retkelle lähdetään omin eväin.

- la 25.9. Geodiversitettipäivän retki **Laukaan Hitonhaudalle**. Tutustumme asiantuntijan opastuksella rotkovajoamaan sekä sitä ympäröivään monipuoliseen luontoon. Matkaan on varattu bussi, joka lähtee Harjukadun tilausajolaiturista klo 10. Palaamme samaan paikkaan klo 14 mennessä. Matkan hinta 10 €, ilmoittautumiset pe 17.9. mennessä Silja Parrille, joko s-posti silja.parr(at)iki.fi tai puh. 040-761 7171. Alue on erittäin vaikeakulkuista, joten retki ei sovellu aivan pienille lapsille eikä huonosti liikkuville.
- ti 5.10. **LUMO-luento ja kuvailta** kaupunginkirjaston Minnansalissa klo 18.30. Luontokuvaaja **Keijo Penttinen** 'Keski-Suomen luonnon lumo'.
- ke 6.10. klo 18 alkaen **kuvailta** Luontomuseon luentosalissa, katsellaan kesäisen Marinmaan matkan kuvia ja muistellaan matkalla nähtyä ja koettua. Kuvailtaa ennen tutustumme Luontomuseon näyttelyyn, johon siis avoimet ovat klo 17 alkaen. Lisätietoja Markku Tossavaiselta, s-posti markku.tossavainen(at)jkl.fi, puh. 050-4659848.
- la 16.10 **syysieniretki**. Lähtö Harjukadun tilausajolaiturista klo 10 kimppakyydein. Kohde sovitaan lähempänä ajankohtaa. Ilmoittautumiset (ja kyydin tarve / tarjoamismahdollisuus) viikkoa ennen Sieniseurauksen jäsenihteerille Pirjo Ritvaselle puhelinnumeroon 040-7087854. Omat eväät mukaan, kohteessa on mahdollisuus paistaa makkaraa.
- ke 20.10. klo 17 kaupunginkirjaston Minnansalissa, sääntömääräinen **syyskokous**. Hyväksytään tulevan toimintavuoden toimintasuunnitelma ja valitaan hallitus.
- Ke 20.10. **LUMO-luento** kaupunginkirjaston Minnansalissa klo 18.15. Agrologi, FM (ymp.tiede) **Lea-Elina Nikkilä** 'Leivonmäen kansallispuisto ja Haapalehdon perinnetila suoluonnon keskellä'.
- ti 9.11. **LUMO-luento** kaupunginkirjaston Minnansalissa klo 18.30. Ekologian professori, Yhdysvaltain tiedeakatemian jäsen **Ilkka Hanski** 'Hupeneva luonnon monimuotoisuus ihmiskunnan pahin uhka?'
- ti 23.11. **LUMO-luento** kaupunginkirjaston Minnansalissa klo 18.30. Ympäristötoimittaja **Pasi Toiviainen** 'Ilmastonmuutos. Nyt'.

Kasvikerhon kokoontumiset jatkuvat Luontomuseon luentosalissa klo 18, vetäjänä biologi Johanna Hallman (puh. 040 767 0719, sähköposti: johanna.hallman(at)ely-keskus.fi). Tapaamiskerrat on sovittu, marraskuun aihe täsmentyy.

ke 15.9. aihe huulikukkakasveihin kuuluvia yrttikasveja;

ke 13.10. aiheena vieraslajit. VIKURI- eli Vieraslajit kuriin -hankkeen vetäjä Hanna Lindblom kertoo mm. jättiputkesta, jättipalsamista ja lupiinista sekä niiden torjunnasta.

ke 10.11.

ke 8.12., kasvikuvailla.

Keski-Suomen lintutieteellisen yhdistyksen lintuillat Luontomuseon luentosalissa:

to 30.9. klo 18: Linturetkellä Egyptissä; Tero Linjama ja Tero Toivanen

to 28.10. klo 18: "2 miljoonan vesilinnun syysmuutto – kertomuksia ja kuvia Pöösaspealta syksyltä 2009". Arktisten lintujen muutosta Virossa kertoo Margus Ellermaa.

JYSLYn hallitus vuonna 2010:

pj. Silja Parri (silja.parr(at)iki.fi, 040 761 7171); sihteeri Irma Heiskanen (irma.heiskanen(at)kolumbus.fi, 040 730 9308); tiedottaja Ritva Kupari (ritva.kupari(at)kolumbus.fi, 050 516 0550); nettivastaava Jaana Tuppurainen (jaana.tuppurainen(at)netti.fi, 040 553 9005); Hannu Laakkonen (hane.laakkonen(at)hotmail.com); Kristiina Eskonen (fam.eskonen(at)kolumbus.fi, 040 411 9983); Tuula Kiili (kiilitm(at)gmail.com, 044 5538567); Sanna Penttinen (sanna.penttinen(at)jkl.fi, 050 5857 848); Lasse Hakkari (hakkari(at)bytl.jyu.fi, 050 3221 972); varajäsenet Ari Lampinen (lampinen(at)kaapeli.fi, 050 320 8761) ja Mari Matikainen (mari.matikainen(at)gmail.com, 050 3013083).